

A Magyar Nemzet vitafórum

Párbeszéd a budai erdőkről

A Pilis Állami Parkerdőgazdaság rendkívüli közjóléti jelentőségű munkájával foglalkozó minapi cikkeinkben említést tettünk arról, hogy a főváros közigazgatási határában belül levő erdőterületek is e gazdaság kezelésében vannak. A zöldterületekben igen széles *pesti oldal* üdülési, egészségügyi helyzetének javítása érdekében nagy jelentőségű a városrendezési terveknek megfelelően folyó itteni erdősités. E szempontokra hivatkozva mutattuk be a Pilis Állami Parkerdőgazdaság Budapesti Erdészetiének telepítései révén létrejövő új erdőket, a *rákosi homokon felövő fiatal fenyveseket*, s a régi rossz akácok sok, nyárasok átalakításának, ligetes parkerdőkké formálásának bonyolult folyamatát, e szép munka nagy környezetvédelmi jelentőségét hangsúlyozva.

Az olvasó kérdez, az erdészeti válaszol

A cikkeinkben felvetett problémához sok olvasói hozzászólást kaptunk; közülük mindössze egy tartalmazott eltelmondást és panaszt. *Turán Győző* tanár az ellen emelte fel szavát, hogy parkerdősítés című kitermelik az Úttörővasút Előre állomásától Budakeszi felé lejtő erdőrészt. *„Helyszíni érdeklődésemre megtudtam — írja —, hogy csak a tölgyeket hagyják meg, mert »parkerdő« lesz e terület. Akkor pedig igen kevés fa marad meg ezen a részen, mert ez bükkös, a tölgy csak hirdendő.*

A levélben foglaltakat illetően kérdést intéztünk Kiss Frigyeshez, a Budapesti Erdészeti vezetőjéhez, aki a többi között ezeket válaszolta:

— A szóban forgó erdőrészt egy 136 éves erdő, fafajai 70 százalékban kocsánytalan tölgy, 15 százalékban gyertyán, 10 százalékban cser és mindössze 5 százalékban bükk. Az erdészeti a terület felén, mintegy 10 hektáron végez termelést. Ez a terület egyébként a Budai Társadalmi Bizottság és a Parkerdőgazdaság Társadalmi Fajelölő Bizottságának a fennhatósága alá tartozik, és a bizottságnak a Magyar Nemzetben is részletesen ismertett első ténykedése éppen ezen a területen volt. Az erdészeti pár évvel ezelőtt ezt a területet bükkcsemetékkel alátelítette, s a csemeték életbenmaradásának, fejlődésének érdekében szükséges a fatermelés.

A Fajelölő Bizottság az erdészeti fatermelési tervét felülbíráta, s a 40 cm mellmagassági átmérőnél vastagabb fák közül mindössze 8 tölgyfának a kitermelését hagyta jóvá. Az ennél vékonyabb fák kitermelésével — melyek egyébként kivétel nélkül gyertyán, kóris és cseresznye fajúak — a bizottság is egyetértett. Az erdészeti egyébként egyetlen darab bükkfát sem vágott ki a területéről és nem is fog kivágni a továbbiakban sem. Tehát a területen a fatermelés befejezése után a Fajelölő Bizottság álláspontjának megfelelően — mely a közvélemény legnagyobb részének az álláspontjával megegyezik — az öreg erdőt alkotó tölgyállomány szinte teljesen érintetlen marad, csupán a bükk alátelítését létét fenyegető vékonyabb fák kerülnek kitermelésre.

Helyszíni körütekintés

Az Előre vasúti állomás melletti erdőrészt kezelésével kapcsolatban megkérdeztük dr. Nagy Barnabás tudományos

intézeti osztályvezetőt, a szóban forgó vágáskijelölő bizottság tagját, aki helyszíni körütekintése után az alábbiakban fejtette ki véleményét:

— Az Előre állomás és a három honvéd sírja közti területen kb. 17 darab — a vágási magasságban 40 cm-nél vastagabb, sőt néhány 60—80 cm-t is elérő — fa, s legalább három-négyszer ennyi 40 cm átmérő alatti fa volt frissen kivágva és feldarabolva. Többségük gyertyán, kisebb részük vadcsereznye, illetve egyéb fa volt, közöttük egy „méretes” bükk is. A méreten felüliek jó része láthatóan sérült, odvas, beteg fa volt; a méreten aluliak általában egészségesek. A fák a kérdéses területen elszórtan, szálalással kerültek kivágásra, feltehetően a sűrűn alátelített bükkcsemeték érdekében.

— El kell fogadnunk, hogy ami favágás történt, az erdészeti szakszerűséggel történt, s elsősorban a kísérletzámába menő bükk alátelítése érdekében. Bizonyára kísérletnek kell tekintenünk ezt a délnyugati lejtőre történt bükkös csemetésítést, mert hiszen az itteni, eredeti erdőréstlet gyertyános-tölgyes, amelyben a bükkcsemeték felnövekedési, megmaradási százaléka bizonyára kisebb lesz, mintha ugyanezen csemetéket termőhelyileg a bükköshöz közelebb álló erdőtípusok valamelyikében telepítették volna.

— Nem mehetünk el azonban szó nélkül a legutóbbi helyszíni megbeszélések alkalmából a bizottság néhány — főként nem erdész — tagja által hangoztatott esztétikai és biocönológiai (= élőlénytársulástani) kíváncsalom mellett, amely kíváncsalom szintén igen lényeges az olyan jóléti erdők vonatkozásában, amilyen ez a Normafa közelében levő erdei tornapályával is szomszédos, igen látogatott erdő rész.

Az életközösség teljessége

— Noha egy szabályos üzemszerű erdő is lehet szép, a jóléti erdő szépségén részben mást, többet értünk. A jóléti erdő annál esztétikusabb megjelenésű, mennél változatosabb, színesebb, s minél érdekesebb a természetes adottságokon belül. A változatosság elsősorban a kor és faj szerinti változatosságot jelenti, amelyet az erdészeti tud ugyan irányítani, módosítani, de sok esetben meggondolandó, hogy milyen mértékben költünk erre a sokszor kétes értékű beavatkozásra! (Miért kellett pl. kiirtani a három honvéd sír közelében álló mezej juhatorzse szoros szomszédságában álló gyertyánt? Elnyomta azt! Aligha! A 20—30 év alatt szoros szomszédságban növekvő fa pontosan ebben az állásban harmonizált egymással. Az „egyensúly” éppen az egyik kivágásával bomlott meg. Nem is szólva arról, hogy a két eltérő színű, felületű fatörzs kontrasztja milyen figyelmet keltett volt.)

— Csak nagyon módjával avatkozunk be — akár telepítéssel, akár bizonyos fajok kiszálalásával — az általában évszázadok, sőt évezredek alatt kialakult, a termőhelyi körülményeknek megfelelően természetes vegetációba, azon a címen, hogy jóléti erdőt akarunk kialakítani. Ezt kívánja az erdő jellegének, eredeti életközösségének megtartására való törekvés is. Ezzel kapcsolatos mottóink: Egy szép, öreg erőt napok, hetek alatt el lehet pusztítani a modern erdészeti fegyvertár (motoros fűrés, lánctalpas traktor) segítségével, de évszázadok kellenek regenerálódásához. S ekkor is csaknem bizonyosra vehető, hogy az átmeneti pusztító korszak alatt sok tucat növény- és állatfaj véglegesen kipusztul a kérdéses területéről.

— A jóléti erdő változatosságához, esztétikumának növeléséhez, de az életközösség teljességéhez hozzátartoznak a különleges alakulási, boszorkányseprűs, taplógombás, dudoros, csonka, odvas, megdőlt, ívesen meghajlott, kidőlt, sőt korhadó fák és törzsek is. Mindez talán elképzelhetetlen

különböző fázisában levő fatörzsek más és más összetételű rovarközösségeknek, cincéreknek, patlanóbogaraknak, díszbogaraknak, szarvasbogárféléknek, légy- és darázsféleknek adnak életlehetőséget. Az erdőnek mint életközösségnek éppen ez a faj-, szín- és alakgazdagsága adja a változatosságát és szépségét, amely megragadja nemcsak a figyelmesen sétáló turistát, hanem az erdőt játszótérnek tekintő fiatalokat is, különösen akkor, ha van olyasvalaki, aki rá tudja irányítani a figyelmüket.

*

A levélírónk által felpanaszolt kérdést igyekeztünk minden részletében megvilágítani. A kétoldali válaszadásból, kitűnik, hogy a főváros erdei jó kezeletben vannak a Pilis Állami Parkerdőgazdaság kezelésében; a szóban forgó övezetben sem szenvednek csorbát a jóléti erdő kialakításának alapvető szempontjai. Csak éppen arra a tudási intelemre tenneink a magunk részéről is nyomtatékat, hogy az elsősorban üdülési szerepkörű parkerdők kialakításánál a változatosság növelésére, az esztétikum követelményeinek fokozott kielégítésére még nagyobb súlyt volna jó helyezni. Egyébként ezt az álláspontot képviseli — tudjuk dolgozataiból, állásfoglalásaiból — dr. Madas László, a Pilis Parkerdőgazdaság igazgatója is.

(a—y)

TEREMASZFALTOZAST VALLALUNK

A Fővárosi Ut- és Középítő Vállalat szabad kapacitással rendelkezik 1973. március 31-ig terjedő időszakban teremaszfaltozási munkákra.

FÜKÉV

Budapest, V. Curia utca 3. Műszaki osztály. Telefon: 186—959.